

Avdelning: Plan och Miljö
Handläggare: Margot Bratt
Telefon: 08-508 28 286
Fax:
E:post: margot.bratt@miljo.stockholm.se

MHN 2006-05-23 p 16

Anmälan om inrättande av stadens Energicentrum

Förslag till beslut

Godkänna förvaltningens anmälan.

Carl-Lennart Åstedt

Gustaf Landahl

Sammanfattning

I Stockholm stads budget för 2005 angavs att "Förutsättningar ska undersökas för att inom Miljömiljardens ram inrätta ett energicentrum. Det ska även undersökas om energicentrums verksamhet kan stödjas av en energifond, som gör det möjligt att motfinansiera statliga- och EU-bidrag." Miljö – och Hälsoskyddsnämnden har vid nämndmöte den 25/1-05 godkänt förvaltningens ansökan om medel från Miljömiljarden för Energicentrum. Miljömiljardskansliet har godkänt projekt- och aktivitetsplan och avsatt 12 300 000 SEK för projektgenomförande. Finansieringen omfattar tre heltidstjänster samt medel för konsulttjänster motsvarande 6 440 000 SEK. Projektet löper till den 31 december 2008. Anmälan beskriver inriktningen av arbetet för Energicentrum.

Bakgrund

Effektivare energianvändning och en hållbar energianvändning är strategiska frågor som har stor betydelse för ekonomi och miljö. Studier som genomförts av bl.a. Energimyndigheten visar att potentialen för energieffektivisering i byggnader ligger mellan 15 och 60 %. Miljövårdsberedningen, som är regeringens råd i miljöfrågor, har i

december 2004 publicerat promemorian Strategi för energieffektivitet i bebyggelsen (MVB 2004:2). Beredningen pekar där ut att potentialen för energieffektivisering är stor - energiåtgången i bebyggelse kan på sikt halveras. De konstaterar att de flesta investeringar betalar sig på kort sikt och ger sedan minskade kostnader i många år framöver för offentlig sektor, företag och enskilda hushåll.

Stockholm stad köper minst 2,7 TWh energi; värme, kyla och el, vilket ungefär motsvarar lika många Mdkr. Här finns en stor potential för staden att minska sina kostnader för energianvändningen utan att ge avkall på inneklimatet eller annan funktion.

Målet i Stockholms miljöprogram är att miljöanpassa energianvändningen och minska den med 10 % från 2002 till 2006 för stadens verksamheter. Under nästkommande miljöprogramsperiod, 2007 till 2011 är föreslagen målsättning att energianvändningen ska minska med 5 % för uppvärmning och 12 % för el. Dessa mål ska i teorin vara möjligt att nå med ordinarie effektiviseringsarbete.

Det framgår dock i erfarenhetsutbytet med förvaltningar och bolag att det finns många hinder för att nå målet och att stöd behövs. För att nå den fulla potentialen i energieffektivisering behövs extraordinära och långsiktiga insatser. Om det kortsiktiga målet att reducera energianvändningen med 10 % uppnås, minskar kostnaden för energi med ca 250 miljoner kr per år. Effektivare energianvändning och en hållbar energianvändning har också betydelse för Stockholms tillväxt. Sammantaget ger minskad energianvändning lägre kostnader för hushållens boende och stadens lokaler, vilket frigör resurser i konsumentledet.

Energideklarationer av byggnader som bygger på ett EG-direktiv och håller på att inarbetas i svensk lagstiftning är en faktor som kommer att stimulera arbetet med energi- och energieffektiviseringsfrågor. Dock bedöms från regeringens sida att stöd kommer att behövas för att implementera lagstiftningen. Boverket, Energimyndigheten och Konsumentverket har fått i uppdrag att driva en kampanj för att starta arbetet. Inom en treårsperiod ska i princip alla byggnader vara energideklarerade och handlingsplaner för att åtgärda eventuella brister inom energiområdet skall finnas och vara aktiva hjälpmedel i arbetet. Arbetet med att energideklarera fastigheter startas med flerbostadshusen hösten 2006 och ska vara klart 31 december 2007. Därefter fortsätter arbetet med lokalsektorn från 1 januari 2008 som ska vara klart 31 december 2009. Från 1 januari 2009 påbörjas arbetet med att energideklarera småhus. Staden har en stor fastighetsstock som omfattas av detta arbete.

Inrättande av stadens Energicentrum

I Stockholm stads budget för 2005 angavs att "Förutsättningar ska undersökas för att inom Miljömiljardens ram inrätta ett energicentrum. Det ska även undersökas om energicentrums verksamhet kan stödjas av en energifond, som gör det möjligt att motfinansiera statliga- och EU-bidrag." Kommunstyrelsen har beslutat att avsätta projektmedel om 12 300 000 SEK från Miljömiljarden för att inrätta ett energicentrum på Miljöförvaltningen, som kan driva ett samlat operativt arbete till stöd för energieffektiviseringsåtgärder inom staden. Projektmålet är att kartlägga stadens energianvändning i den egna verksamheten och med utgångspunkt från den, minska stadens energianvändning med 10 % på kort sikt. Effektmålet är att minska energianvändningen med 50 % på lång sikt. Verksamheten är finansierad till och med den 31 december 2008. Under projektperioden ska möjligheten att etablera Energicentrum som en del av stadens ordinarie verksamhet undersökas.

Organisation

Energicentrums verksamhet startade den 1 mars 2006 och omfattas av två heltidstjänster vid Miljöförvaltningen, två halvtidstjänster, varav en vid Sisab och en vid Fastighets- och saluhallskontoret, samt medel för konsulttjänster motsvarande 6 440 000 SEK. Till projektet är en referensgrupp och en styrgrupp knutna.

Referensgruppen består av deltagare från Lunds Tekniska Högskola, Kungliga Tekniska högskolan, Energimyndigheten, Boverket, Locum, Föreningen Sveriges Energirådgivare, Carlbro AB och Karlstads Bostads AB. De har alla lång erfarenhet och gedigen kunskap inom de kompetensområden som Energicentrum ska arbeta med. Deras uppgift är att granska arbetsinriktning och dokument som tas fram i projektet och komma med synpunkter utifrån sina respektive expertkunskaper.

Styrgruppen är brett förankrad inom stadens organisation och består av deltagare från Infrastrukturavdelningen (Slk), Fastighets- och saluhallskontoret, Sisab, Stadsbyggnadskontoret, Markkontoret, Svenska Bostäder AB, Idrottsförvaltningen, en stadsdelsförvaltning, Miljömiljardskansliet (Slk) och Miljöförvaltningen. Deras uppgift är att besluta och godkänna arbetsinriktning och dokument för projektet.

Vision och inriktning

Energicentrums vision och ambition är att i samarbete med stadens förvaltningar och bolag som äger/förvaltar/hyr fastigheter, effektivisera energianvändningen med i genomsnitt 10 % under projektperioden. Energimyndighetens potential för energieffektivisering i byggnader visar att det går att spara mellan 15 och 60 %. Energicentrum kommer att erbjuda olika typer av tjänster och paketslösningar som möjliggör för berörda förvaltningar och bolag att utveckla engagemang och metoder för

genomförande som passar dem bäst. Samtidigt ska Energicentrum på ett positivt sätt påminna om och vara ett stöd för att åtgärderna genomförs. Energicentrum kommer att arbeta resultatorienterat för att minska kostnader för energianvändning och uppnå god inomhusmiljö och funktion. De aktiviteter som genomförs kommer också att vara attraktivt för de delar av näringslivet som tillhandahåller och utvecklar produkter och tjänster för ett uthålligt samhälle.

Aktiviteter 2006 - 2007

Inledningsvis är Energicentrums verksamhet inriktad på ett fåtal prioriterade arbetsuppgifter. Som ett första steg kommer Energicentrum att utreda vilket statistikverktyg som staden ska välja med utgångspunkt från fastighetsägarnas behov av att leverera underlag till SCB, kommande energideklarationer och svara upp mot stadens krav på uppföljning. Arbetet sker i samarbete och dialog med Stadsledningskontoret, Energimyndigheten, SCB, fastighetsägare och hyresgäster i stadens lokaler. En god energistatistik är en viktig förutsättning för att kunna följa upp kostnader och miljöeffekter från stadens energianvändning samt att se vad genomförda energieffektiviseringsåtgärder har genererat för resultat.

Parallellt etableras kontakt med målgrupperna i staden och med viktiga energiaktörer. Information och stöd till förvaltningar och bolag för att söka bidrag från det statliga investeringsstödet och från stadens motfinansiering för solceller och energieffektiviseringsåtgärder är prioriterat. Arbetet har bl a inletts med FSK för att förbättra energiprestandan i Kulturhuset. Bidrag har beviljats för solceller, ventilation och utredning pågår för att se vad dubbelglasade fasader, energieffektiv belysning, förbättrat styr- och reglersystem ger, samt vad metoden "Öppet hus" för uppföljning av energi- och inomhusmiljö kan ge i form av sänkta kostnader och god inomhusmiljö. Det finns också intresse att genomföra energikartläggning och prova metoden "Öppet hus" i Tekniska Nämndhuset. Öppet hus är ett ledningssystem som gör det möjligt att följa upp och redovisa prestanda för inomhusmiljö och energianvändning. Det kan kopplas till energistatistik och ge indata till kommande energideklarationer. Systemet ger information som underlättar och förbättrar dialogen mellan hyresgäst och fastighetsägare.

Arbete har också inletts med fem stadsdelar som ser stort behov av att genomföra energikartläggningar för att se vilka åtgärder som ska genomföras för att minska kostnaderna för energianvändningen i sina skolor. Insatser för att få fler intresserade av att nyttja det statliga investeringsstödet och den kommunala motfinansieringen kommer att ske i samarbete med Infrastrukturavdelningen och Länsstyrelsen.

Energicentrum planerar att genomföra aktiviteter för att underlätta implementeringen av energideklarationer i byggnader som ska påbörjas under hösten för flerbostadshus och specialfastigheter. Upplägg sker utifrån

behov och önskemål som finns hos stadens fastighetsägare och som ska identifieras. Samarbete kommer också att diskuteras med Boverket och Energimyndigheten för aktiviteter som ska genomföras under hösten 2006.

Inom EU finns medel som är avsedda för energieffektivisering och satsningar på förnyelsebara bränslen. Energicentrum syftar till att ge staden en organisation för att åstadkomma ansökningar i samverkan med intresserade förvaltningar och bolag. Arbete har påbörjats inom Energicentrum för att hitta lämpliga EU-projekt som kan finansiera delar av det arbete som ska genomföras. Exempelvis aktiviteter som underlättar implementering av energideklarationer i fastigheter.

I nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande (Proposition 2005/06:145) har regeringen formulerat målsättningen att staten ska vara ett föredöme och inom ramen för krav på affärsmässighet vara ledande i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig förvaltning och verka för en ökad energieffektivisering inom sitt fastighetsbestånd. Regeringen anser vidare att all statlig upphandling av energirelaterad utrustning i statlig förvaltning ska det alternativ väljas som ur energisynpunkt är mest fördelaktigt med hänsyn till merkostnaden för inköpet och den minskade kostnaden under produktens livslängd. Energicentrum har samarbete med projektet Miljöanpassad upphandling/Delprojekt Energi och Miljöcentrum för företag, som håller på att utveckla upphandlingsråd för Energieffektiv fastighetsförvaltning.

Aktiviteter som löpande kommer att startas inom ramen för Energicentrums verksamhet är:

- Yrkesinriktade nätverk för förvaltare, driftpersonal och hyresgäster
- Kommunikation av stadens energikrav vid nybyggnation – samarbete med Markkontoret, Stockholms byggmästarförening och Fastighetsägarna Stockholm
- Energitjänster – ny affärsmodell där fastighetsägaren står för investeringen och incitamentsavtal skrivs mellan fastighetsägare och energitjänstföretag
- Nya avtalsformer som kan ge effektiviseringsincitament både för fastighetsförvaltarna och hyresgästerna.
- Utredda förutsättningarna för att instifta energiutmärkelser till den förvaltning, bolag, personalkategori som presterat något extra för att uppnå goda resultat inom energieffektiviseringsområdet

Arbetet kommer att kommuniceras via nätverksträffar, seminarier, studiebesök, arbetsmöten och projektets hemsida som är under upparbetande och ska fungera som en kunskapsbank.

Uppföljning/utvärdering

Energicentrum ingår som ett av fler projekt i Stadens Handlingsprogram mot växthusgaser och kommer att utvärderas som del i detta av KTH.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att det är nödvändigt att det finns en verksamhet som samordnar och systematiskt arbetar med uppföljning av energianvändning och energieffektiviseringsåtgärder. Därmed ges en möjlighet att identifiera och realisera de besparingspotentialer som finns.

Förvaltningen betonar också vikten av att stadens verksamheter i samma anda som staten aktivt arbetar för en ökad energieffektivisering inom sitt fastighetsbestånd, med målsättningen att uppnå en ekologiskt och ekonomiskt uthållig fastighetsförvaltning. En central del i det arbetet är att ställa krav på energieffektivitet vid upphandling av energirelaterad utrustning och att berörda förvaltningar och bolag åläggs att rapportera resultat till KS. Förvaltningen anser att Energicentrum har en viktig funktion att fylla för att ta tillvara potentialen och bidra till minskade kostnader och minskad miljöbelastning för energianvändning.

Förvaltningen lägger stor vikt vid att Energicentrum och den kommunala energirådgivningen samarbetar. Båda funktionerna har likartad kompetens och kommer till viss del att använda samma metoder och verktyg i sina respektive verksamheter. Därför är en samverkan kring framtagande av underlag för åtgärdsförslag och konsekvenser för användning av värme och el, samt utvärdering av den egna verksamhetens måluppfyllelse naturlig. Verksamheterna har dock olika målgrupper och kommer därför att ha separata aktiviteter.

Förvaltningen bedömer att Energicentrums verksamhet är lönsam för staden redan år två med utgångspunkt från den energibesparingspotential som föreligger. Om energianvändningen i staden minskar med 10 %, minskar kostnaderna med ca 250 miljoner SEK. Genom att avsätta fem % av dessa pengar till Energicentrum kan verksamheten drivas ytterligare tre år. Möjlighet ges att generera nya besparingar, för att på sikt nå det långsiktiga effektmålet att minska energianvändningen med 50 %. Förvaltningen har för avsikt att återkomma till nämnden och rapportera de resultat som uppnås under projektperioden.

DNR 2005-006577-212
2006-05-08

Bilaga 1. Tidplan – Energicentrum

Slut